

עין משפט‏**ג**‏**נר מצוה**

כו א מיי פֿיל מ'ה'ל חגיגה הלכה א:

גליון הש"ס

תרופות ד"ה יש בשמחה וכו' ולא בשתיהן. עין פסחים דף ע"ב תוספות ד"ה מ"ט:

מוסף רש"י

ופרטות באהל מועד. לאחר שהוקם המשכן נאמרה מות כהנס למשה וסם נאמרו וספיו ונתח (ובחים קסו:). ונשתלשו בערבות מואב. משנה מורה שחור משה ולאמרה להם על הסדר כדכתיב (דברים א) בעבר הירדן בלחץ מואב האיל משה וגו' (סו) מפי משה לישראל (סוה) (יז:). עולה שהקריבו ישראל במדבר. מנדבר טיין קודם מתן תורה וישלח את נערי וגו' (ובחים קסו:). ויעלו עולות כבשים. וי"מ לפסוק כאל אה הטעם בלחמכתם. או דילמא אידי ואידי פרים. ואין להתנחם בטעם עולות אלא טעם גרש ויעלו עולות כדי שימנחם לשל לחמיו (יומא ב:).

רבינו חננאל

ישראל במדבר עולת ראה הואי וכו'ה' ורבי עקיבא ור' יוסי הגלילי סברי עולת תמיד הואי ב"ש הא דאמרן ר' ישמעאל דתניא כללות נאמרו בסניי ופרטות באהל מועד וליכא מידי דבסניי לא בעי הפשט ונתח דהא אמרת כללות נאמרו בסניי ובסוף בעי הפשט ונתוח שנאמר והפשט את העולה ונתח אותה לנתחיה. אלא לאו ש"מ לאו עולת תמיד הואי. אלא עולת ראה הואי. ר' אליעזר נמי דתניא עולת תמיד ההשויה בהר סיני ר' אליעזר אומר מעשיה נאמרו בסניי והיא עצמה לא קרבה ר' עקיבא אומר היא עצמה קרבה בסניי ושוב לא פסקה. וכו' הימא איני והכתיב והבחים ומנחה והשוחט ל' במדבר ארבעים שנה בית ישראל א' שבעור ע"ז הקריבו עולת תמיד בכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר וחוב א"ר עקיבא כללות ופרטות נאמרו בסניי ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב ב"ה ור"ש הני דאמרן ר' יוסי הגלילי דתניא ר' יוסי הגלילי אומר ג' מצות נצטוו ישראל בעלייתן לרגל ראה חגיגה ושמחה יש בראה משא"כ בשתיהן שהחגיגה ישנה לפני הדבור מה שאין כן בשתיהן ויש בשמחה שהשמחה נהגת בנשים כבאנשים מה שאין כן בשתיהן. קתני מימא שהחגיגה ישנה לפני הדבור מה שאין כן בעולת ראייה ובשמחה ש"מ דסבר ר' יוסי הגלילי עולה עולת הקריבו בני ישראל במדבר עולת תמיד הואי.

ו:

מי איכא מידי דמעיקרא לא בעי הפשט. דוקא^(א) קא מציעא ליה

משום דעיקר הפשט כתיב בגופיה אצל מעולת ראייה אע"ג דלחמ

הוא דטעוניה הפשט לא קשה ליה מידי כיון דלאו בגופיה כתיב:

רבי עקיבא וכו'. אע"ג דצחמשיי צנה מוצח ולא ניתנה תורה עד

סיני דריש מאותה שעה

דנאמר מעשיה צסיי כדכתיב עולת תמיד העשויה צהר סיני ומאן דלא דריש האי מוקי לה דעולה טעוניה כלי וכן פירש רש"י צנימוקי חומש העשויה צהר סיני ובסיפרי דריש לה שנעשית צהר סיני קודם לתורה והיינו צחמשיי צנה מוצח:

יש בשמחה שאין בשתיהן. ובמספ' גרסינן שהשמחה יש לה תשלומין כל צבעה * ולא צשחיהן ושעמכתא שלנו דלא גרים ליה סצירא ליה דגס צאיין יש לן תשלומין ולא קחמר יש צשחיהן שצריצין שיעור מה שאין כן צשמחה דאימא אף שמההי ש לה שיעור ומיהו בלאו הכי ניחא דלא נחית למיתני הא כללא כדפריש' לעיל (דף ב:)⁽¹⁾ רק חומרא צאחת שאין צשמים ולהכי לא חשיב שחיהן איין צאין מכל דצר מה שאין כן צשמה צבאה מכל דצר דהא חומרי דשמים לא קא חשיב: **אידי ואידי פרים** הוו. אליצא דמ"ד עולת ראייה הואי ואפי' למ"ד

עולת תמיד קודם מתן תורה הימא של פרים והדר אישחנו כמו ששמנה מן הפשט ונימוח לרבי יוסי הגלילי:

מאי נפקא מינה. כלומר מאי דהוה הוה וכן פריך צפ"ק

דיומא (דף ה: וסס) גבי כיצד הלבישן ובפסחים (טו.) גבי אימורי פסחים (י') ובסנהדרין (דף טו: וסס)⁽¹⁾ גבי שור סיני צכמה לא צעי משום דסצירא לאלופי דורות משעה וצע"ז פרק שני (דף לה.) ובתענית (דף יא:) גבי צמה שמש משה כל ימי המלואים דלא פריך ליה התם נמי למיסגר קראי לפי שלא מצינו בגדי כהונה רק לאהרן וצניו ועוד דלכתי לא נתחנכו הצגדים דצעין עלייהו הזאה ונפקא מינה לעצוד צמלואים בלא הזאת צגדים:

לפסוקי טעמא. ולא דמי לה' מקראות שאין לן

הכרע (יומא דף נב.) ולא אוליין צתרי פסוקי טעמא התם לא מצי קאי רק לחד מינייהו דאין משמעות שחיהן שזה אצל הכא מצי קאי לתרווייהו: **שאין אהן שיעור הפאה.** דכתיב

לא תכלה פאת שדך (ויקרא יט) ומדאורייתא היא דאילו מדרבנן

(ס) אמר צפרק ראשית הגז (חולין דף

קל: וסס) אין פוחתין⁽²⁾ (לעני צגורן פחות) מששים ופליגי אמוראי צירושלמי חד אמר אין להם שיעור למעלה ולא למטה כלומר יוכל לפחות עד חטה ולמעלה כל שדהו וחד אמר למעלה אין לה שיעור הא למטה יש לה וצעי מאי צינייהו כלומר ודאי לכולי עלמא איכא ומשני אס פיתח מששים למאן דאמר אין לו שיעור כלל מה שנתן נתן ופטור מששים ופליגי אמוראי מה שנתן נתן ואינו פטור מפאה וזכה העני ומחויב צמעשר עד שישלם שיעור ששים צבת אחת דלא הוי פאה אס לא שילם לו צבת אחת כו' ופריך אמאי לא חשיב תרומה ומשני תפתר מפני המחלוקת לשון פלוגתא דומיא דמחלוקת צשעניהן אדוקין צתורף (צ"מ דף י:) כלומר שיש צה חילוק דאמר רבי יוחנן עושה אדם כל שדה צכורים ולא אמר עושה כל שדהו תרומה דהא צעין ראשית ששיריה ניכרים צפרק צכל מערבין המיצון הרי פאה דאין אדם עושה כל שדהו פאה ומשני עד שלא קצר צצולת לא נתחייב שדהו פאה כלומר דכתיב פאת שדך צקולרן תלה רחמנא פאה צקאיר והכי קאמר דמשנתחייב צצאה אין לה שיעור וכי תימא צכורים נמי הכתיב ראשית וליצעי שירים ניכרים כמו צתרומה דמרבין ליה התם ראשית כל צכורי כל ואני הייתי מפרש מפני המחלוקת עין יפה עין רעה וצינונית לפסוקי הך דעניינס שזה ועוד דפליגי צמסכת תרומה (פרק ד מ"ה) המרצה צתרומה רבי אליעזר אומר אחד מעשרה יתר מכאן יעשה תרומת מעשר למקום אחר רבי ישמעאל אומר מחאה חולין ומחאה תרומה ר' עקיבא אומר עד שישיר שס חולין ומפרש צירושלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן דיו לראשית שיהו כדגן:

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

ופרטות צאהל מועד. משהוקם המשכן ודיצר עמו מעל (א) הפרוכת

שס פירש לו הכתוב כדכתיב^(א) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר ובספר תורת כהנים דהיינו ויקרא נתפרשו כל הלכות קרבן וכן דברים הרבה: **ונשנו.** פעם שנית וכל מה שנאמר כאן נאמר

כאן ואע"פ שלא נכתב: **ונשנשלו בערבות מואב.** מפני משה לישראל שנאמר צעבר הירדן צארך מואב האיל משה צאר את התורה וגו' (דברים ב:) ואי סלקא דעמך **עולם סיני עולם תמיד הואי.** וחוצת הדורות מפי הגבורה: **מי איכא מידי כו'.** אלא ודאי עולת ראייה הואי ומאליהם הקריצוה: **ויאז עולמה לא קרנב.** והעולה שהקריצו הצכורות עולת ראייה הוה: **ומה אני מקיים הוצאים ומנחה הגשסם לי צמדצב.** לשון תימא ומשמע שלא הקריצו לפי שנוספין היו: **צצטו של לוי.** הקריצוה משלהם: **שמחה.** אף הם שלמי שמחה אס אין לו צצר שלמים של דצר ונדצה שהתנדצ כל השנה צמציאין צרגל ולא מעשר צבמה מציא שלמים משלו או ממעות מעשר שני שלו להיות לו צצר לשוצע שאין שסחת חגה אלא צצצר: **שחגיגה יסנה לפני הדיבור.** אותן שלמים שהקריצו הצכורות אף על פי שלא צרגל הקריצום חגיגה נקראו צצבה נתקיים ויחוונו לי צמדצר (שמות ה) שנאמר להם צמנצרים: **השמחה נוהגס צנשים.** דכתיב ושמחת אתה וציתן (דברים יד:) **מה שאין כן צשסיין.** דלמות עשה שהזמן צרגמא הן והכמות לא ריצה אותן: **הכי גרסינן ורבי ישמעאל מאי טעמא קא מוקמט ליה צבים שמאי אי**

סלקא דעמך וכו'. ולא גרסינן אמר לך. והכי פירושא לנציי פריך דאמר לעיל צית שמאי ורבי ישמעאל כו' מאי טעמא מוקמט לה לרבי ישמעאל דלא להלכתא צצית שמאי צצמקום צית הלל אינו משנה משום דשמעת ליה דאמר פרטות לא נאמרו צצסיי וקשיא לך אי סלקא דעמך עולת תמיד הואי ומי איכא מידי כו' משום הכי לא הוה לך לזאוקמה צצית שמאי (ס) **הא ר' יוסי הגלילי.** דשמעת ליה צצהיך דאמר לעיל עולת תמיד הואי ופליגי דציה הפשט ונימוח: **לפסוקי טעמים.** צנגניות. אס תאמר שני מינין צריך אמה לפסוק הטעם של ויעלו עולות צצתמכתא כמו שאנו קורין אותו או צצוק קטן טעם שמשפיק הדצור ממה שלאחריו ואס מין אחד היה צריך אמה לקרותו צצחד הפאה

משאר טעמים שאין מפסיקין כגון פשטא או רציע: **לאומר הרי עלי עולה כו' גר' ולא גרסי' כאומר:** **נפקא מינה לאומר הרי עלי עולה כאוסה עולה.** מה ציצא פרים או צכשים מיקו: **סנן הסס.** צמסכת פאה: **הפאה** מה שיעור למטה צבת אחת כו' והיו פאה אס לא שילם לו צבת אחת כו' ופריך אמאי לא חשיב תרומה ומשני תפתר מפני המחלוקת דומיא דמחלוקת צשעניהן אדוקין צתורף (צ"מ דף י:) כלומר שיש צה חילוק דאמר רבי יוחנן עושה אדם כל שדה צכורים ולא אמר עושה כל שדהו תרומה דהא צעין ראשית ששיריה ניכרים צפרק צכל מערבין המיצון הרי פאה דאין אדם עושה כל שדהו פאה ומשני עד שלא קצר צצולת לא נתחייב שדהו פאה כלומר דכתיב פאת שדך צקולרן תלה רחמנא פאה צקאיר והכי קאמר דמשנתחייב צצאה אין לה שיעור וכי תימא צכורים נמי הכתיב ראשית וליצעי שירים ניכרים כמו צתרומה דמרבין ליה התם ראשית כל צכורי כל ואני הייתי מפרש מפני המחלוקת עין יפה עין רעה וצינונית לפסוקי הך דעניינס שזה ועוד דפליגי צמסכת תרומה (פרק ד מ"ה) המרצה צתרומה רבי אליעזר אומר אחד מעשרה יתר מכאן יעשה תרומת מעשר למקום אחר רבי ישמעאל אומר מחאה חולין ומחאה תרומה ר' עקיבא אומר עד שישיר שס חולין ומפרש צירושלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן דיו לראשית שיהו כדגן:

והצכורים

מסורת הש"ס

(א) [מוספת/ פ"א, ב] וצחים קטו: ע"ש ודף קכ [מספת' דפרה פ"ד], (א) יומא צב., (ד) פאה פ"א מ"א חולין קל: (ס) וניקרא אן, (1) צד"ה שומע, (1) ועיי' בתוס' ד"ה שור סיני, (ח) [ג"ל לפאה],

תורה אור השלם

1. עלת תמיד הַעֲשִׂיָּה בַּהֵר סיני לַרִּיחַ נִיחֹח אֲשֶׁה לָךְ. במדבר כח ו 2. וְהִזְכִּירְתָּ וּמִנְחָהּ הַנֶּהֱשָׁתָם לִי בַּמִּדְבָּר אֲרָבָעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל. עמס ה כה 3. וַיִּשְׁלַח אֶת גִּיְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֻ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַיהוָה שְׁמוֹת כֹּד ה

הגהות הב"ח

(א) הש"י ד"ה ופרטות וכו' מעל הצכורות שס: (א) ד"ה הכי גרסינן וכו' לאוקמה צכ"ש דהא רבי יוסי: (א) תוס' ד"ה מן איכא וכו' דוקא מעולת תמיד קא מצינעל ליה: (ד) ד"ה למאי נפקא מינה וכו' גבי אימורי פסחים דאמרין מאי דהוה הוה ובסנהדרין: (ס) ד"ה שאין וכו' דאילו מדרבנן הא אמר וכו' אין פוחתין לפאה אפילו בחוצה לארץ פחות מששים וכו' אין להם שיעור לא למעלה ולא למטה כלומר למטה יוכל לפחות וכו' לכולי עלמא איכא שיעור למטה מדרבנן ומשני וכו' ופריך אמאי לא חשיב תרומה ומשני מפני המחלוקת ואין מחלוקת זה לשון פלוגתא וכו' ששיריה ועוד דפליגי י"צ לפי פירוש זה דקאמר ועוד כו' יהיה מחלוקת זה לשון פלוגתא וקיל:

רבינו חננאל (העשר)

ואמרין אמאי מוקמט ליה לרי' ישמעאל כב"ש משום בעי הפשט ונתוח ובסוף בעי הא ר' יוסי הגלילי דאוקומתא כב"ה תני בהדיא רבי יוסי הגלילי אומר עולה שהקריבו בני ישראל במדבר לא בעי הפשט ונתוח אלא מאהל מועד ואילך. ואסיקנא סמי ר' ישמעאל כב"ש ב:) בעי רב חסדא האי קרא היכי פירושיה וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות כבשים ויזבחו ובחים שלמים לה' פרים או דלמא אידי ואידי כלומר העולות והשלמים כולן פרים היו ואמרין מאי נפקא לן מינה [מאין] דהוה הוה. ואמר מר זוטרא לפיטוק טעמי' כלומר אם אלו כבשים ואלו פרים קרא צריך לאפסוקינהו ואי לא [לא] צריך רב אחא אמר לגורד. באומר הרי עלי עולה כעולה שהקריבו ישראל במדבר מאי פר מחייבת ליה או כבש ותיקו. תנן התם אלו

^[1] נראה דל"ל צצטו של לוי שלא סבר לה כב"ש או דל"ל דסיי ר' ישמעאל מדברי אביי.